

Оружани сукоби у Сирији од марта 2011. године однели су преко 20 000 живота. Промене које је покренуло арапско пролеће попримају кошмаран и опасан заплет и то не само по Блиски исток већи по земље Балкана. Сукоби су ушли у нову опасну фазу која прети избијањем ратова између држава. Умешаност Турске, близина Ирана који убрзано изграђује сопствене нуклеарне потенцијале и тим поводом нервоза Израела и САД, све то чини експлозивни коктел који прети да запали Европу и свет.

На том путу разбуктавања сукоба прва станица је Балкан и Србија на којој се мање или више прикривено рефлектују сукобљени интереси зараћених страна на Блиском истоку. Кључну улогу у свим досадашњим заплетима на Блиском истоку па тако и у најновијим збивањима има Израел. Тел Авив има амбивалентан однос према променама које је региону донело арапско пролеће. С једне стране, присутна је забринутост због нестанка бивших режима чије се понашање могло предвидети и контролисати, а са друге стране присутна је макар прикривена нада да ће цунами промена захватити Иран којег Израел посматра ако највећу претњу по своју безбедност. О актуелним збивањима на увек деликатном и геостратешки важном подручју Блиског истока за НСПМ говори израелски амбасадор у Србији, његова екселенција Џозеф Леви.

Ваша екселенцијо, Израел није био одушевљен почецима такозваног арапског пролећа. Дошло је до промене неких режима са којима је Израел имао релативно добре односе, а на власт су дошли отворено антиизраелски елементи. То се понајвише односи на Египат где су на демократским изборима победила радикална Муслиманска браћа. Како ваша влада гледа на те догађаје који су довели до дестабилизације региона и крвавих унутрашњих сукоба?

Били смо пуни наде и очекивања да ће арапско пролеће донети плурализам, а плурализам демократију која по својој природи рађа потребу да отворите своје срце ка суседима. Ми желимо да будемо део Средњег истока. Ми желимо да младе генерације Арапа упознају Израел по добру и да окренемо нову страницу у односима на Блиском истоку. Како ствари сада стоје, регион се не креће према пролећу већ према олуји и тами. Старе диктатуре и тираније су замењене новим веома застрашујућим реалностима. Ми не знамо у ком правцу се Средњи исток креће. Процењујемо да још није дошао крај

турбуленцијама.

Ми истински желимо да имамо добре односе са Египтом, нашим јужним суседом као значајним стубом стабилности средњег истока. Без Египта нема стабилности у целом региону. Пажљиво посматрамо развој догађаја у Сирији, нашем северном суседу, и у Либану. Без мира на северу нема стабилности. Веома смо забринуте због сваке друге алтернативе миру у региону. Наравно, најтежи проблем представља Иран. Иран би могао извући користи од дестабилизације режима у региону. Постоји велика супротност између оних који желе да Блиски исток живи у плурализму, поштовању слободних вредности и миру и оних који арапске исламске нације увлаче у екстремизам, таму и мржњу. Иран који је вођа свих сила зла на Блиском истоку, Иран са својим савезницима попут Хамаса на јужној граници у Гази и Хезболаха у Либану је највећа претња не само за Израел, већ и за све који верују у слободу. Налазимо се у временима круцијалних промена за Средњи исток. Ми смо у приправности и пажљиво пратимо развој догађаја.

Сведоци смо да су у највећем броју земаља кроз које је протутнало арапско пролеће на делу сукоби између Шиита и Сунита. Коју страну Израел види и прижељкује као победника?

Ја мислим да се фронтови драматично мењају на Средњем истоку и да није посредни сукоб Шиита и Сунита већ екстремиста против умеренијих струја. То је главна тема. Ту се одлучује у ком правцу блиски исток иде. Ви не морате да будете Сунит да би били умерени или екстремни и супротно. Ми верујемо да они који су забринуте за будућности региона морају уједнити снаге у борби против екстремизма, пре свега против жеље Ирана да постане суперсила утемљена на страху, диктатури насиљу и нуклеарним потенцијалима. То је изузетно опасно за земље Голфског залива, од којих су неке и саме шитске, врло опасно по Ирак који је доминантно шитски, веома ризикантно за сунитски Египат и за друге земље које нису арапске као што је сунитска Турска. Ми верује да Иран треба да буде заустављен. Иран је опасност како за себе тако и за суседе и нарвано за Израел. Ми смо одлучни у намери да Иран никада не развије нуклеарне потенцијале. То

је ноћна мора за цео регионо и за цео слободни свет.

Да ли мислите да је арапско пролеће иницирано са превасходним циљем да се прелије преко граница Ирана или да се у најмању руку створи нека врста санитарног кордона као припрема за напад на Иран?

Ја не спадам у оне који верују у тако велике завере. Мислим да је арапско пролеће самоникло настало од спорадичних покрета који су довели до домино ефекта. Почело је у Тунису и још увек није завршено. Зато ми пажљиво мотримо шта се догађа. Бојим се да Иран има користи од ове нестабилне ситуације у региону јер му се отвара простор да се убади са својим отровним утицајем на места која представљају вакуум, тамо где нема стабилних режима, где владају анимозитети између етничких група. Они, тј. Иранци су мајстори дестабилизације и сада дестабилизују цео регион. Погледајте шта раде у Либану са Хезболахом који је постао чудовиште. Хезболах у јужном Либану је постао монструм који угрожава читаву либанску инфраструктуру. Читави делови друштва су ужаснути због одлука једне организације која је савезник, база за иранску агресију. Погледате шта се догађа са Хамасом у појасу Газе. Дакле, ми мислимо да арапско пролеће није стигло до свог краја. Ми смо усред историјског догађаја, веома важне историјске промене, раскрснице за цео Блиски исток и државу Израел.

Наша изолација, наша посебност је сада од највеће важности и значаја. У последњих 65 година ми смо једина демократска земља на овом немирном месту. Сада је наша позитивна изолација још видљивија. Израел је острво стабилности у смислу демократије плурализма, парламентаризма, економије, поштовања људских права. Зато нам је потребна подршка пријатеља, укључујући Србију и Републику Српску и све друге који су свесни опасности по западну цивилизацију са којом се данас суочавамо.

Да ли прети опасност да сукоби ескалирају у ратове међу државама и прелију се на Балкан и Европу. Да ли ће Израел напасти Иран?

Ко пали фитиљ на блискоисточном бурету барута

Пише: Џозеф Леви
уторак, 13 новембар 2012 21:01

